

MEMORIJALNI CENTAR
SREBRENICA
MEMORIAL CENTER

British Embassy
Sarajevo

STUDIJA

SLUČAJA:

ETIOPIJA

**Mehanizam upozorenja i prevencije
genocida i zločina protiv čovječnosti**

Contents

Mehanizam upozorenja i prevencije genocida i zločina protiv čovječnosti: Etiopija	2
.....	2
Memorijalni Centar Srebrenica	2
O projektu	2
SAŽETAK	3
ZAKONSKI OKVIR I SPRJEČAVANJE MASOVNIH ZVJERSTAVA	4
KRIZA U ETIOPIJI	7
Rat u Tigraju	8
Tigraj danas: Vjerovatnoća eskalacije	13
INTERVENCIJA I PREVENCIJA	15
Pravni osnovi za intervenciju	15
ZAKLJUČCI I PREPORUKE	16

Istraživanje na kojem se zasniva ova publikacija provedeno je u sklopu projekta „Istina, dijalog, budućnost“ koji podržava Vlada Ujedinjenog Kraljevstva.

Stavovi izraženi u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno stavove Vlade Ujedinjenog Kraljevstva.

Ovaj dokument je zvanični Izvještaj sastavljen za potrebe i u ime Memorijalnog centra Srebrenica-Potočari Spomen obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995. godine (u nastavku teksta: Memorijalni centar Srebrenica).

© 2023 – Memorijalni centar Srebrenica. Sva prava su zadržana.

Memorijalni centar Srebrenica-Potočari Spomen obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995. godine

Potočari bb

75430 Srebrenica, Bosna i Hercegovina

+387 56 991 940

www.srebrenicamemorial.org

Mehanizam upozorenja i prevencije genocida i zločina protiv čovječnosti: Etiopija

Memorijalni Centar Srebrenica

Uspostavljen odlukom Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu 2000. godine, Memorijalni Centar Srebrenica (puni naziv: Memorijalni centar Srebrenica-Potočari Spomen obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995. godine) mjesto je sjećanja na žrtve genocida u Srebrenici 1995. godine. Memorijalni centar posvećen je očuvanju istorije i suočavanju sa silama neznanja i mržnje koje čine genocid mogućim.

O projektu

Memorijalni centar Srebrenica započeo je realizaciju projekta „Istina, dijalog, budućnost“ krajem 2020. godine, uz podršku vlade Ujedinjenog Kraljevstva. Cilj projekta je ojačavanje kapaciteta Memorijalnog centra u oblastima kao što su memorijalizacija, arhiviranje, obrazovanje, informiranje javnosti, institucionalno umrežavanje i internacionalizacija. Kazivanje istine, dijalog i suočavanje s nasilnim ekstremizmom centralni su aspekti dizajna projekta. Istraživanjem, publikacijama i razvojem u ključnim oblastima svoje misije, Memorijalni centar nastoji preuzeti vodeću ulogu u obrazovanju i prevenciji radikalne mržnje u regionu - posebno u odnosu na genocid, ratne zločine i suočavanje s prošlošću. U tu svrhu projekt se fokusira na razvoj ključnih kapaciteta, uključujući prikupljanje, arhiviranje i prezentaciju istraživanja, kao i izgradnju produktivnih i dugotrajnih partnerstava s drugim institucijama širom svijeta.

Mehanizam za upozoravanje i prevenciju genocida i zločina protiv čovječnosti (GAPM) važna je aktivnost u okviru projekta, jer za cilj ima identificirati narativ i obrasce djelovanja koji mogu dovesti do nasilja. GAPM podrazumijeva niz izvještaja, koje je napisao tim ekspertskih istraživača Memorijalnog centra, a koji se fokusiraju na situacije rastućeg nasilja širom svijeta koje pokazuju značajan potencijal za eskalaciju u genocid. Izvještaji se temelje na činjenicama, oslanjajući se na dostupne dokaze, nezavisno novinarstvo i nalaze uvažених međunarodnih subjekata koji rade na razotkrivanju i sprečavanju kršenja ljudskih prava. Memorijalni centar prepoznaje odgovornost za korištenje iskustva genocida u Srebrenici, kao i svoje razvojne istraživačke kapacitete za podizanje svijesti o situacijama eskalacije nasilja, kao važan aspekt zaštite naslijeđa Srebrenice. Ovim izvještajima Memorijalni centar nastoji primijeniti stručnost stečenu kroz naša kolektivna iskustva u Srebrenici kako bi upozorio međunarodnu zajednicu na gruba kršenja ljudskih prava i okolnosti kod kojih postoji neposredni rizik od genocida. Osiguravajući da se užasi koji su se dogodili u Srebrenici više nikad ne dožive nigdje u svijetu, odajemo počast žrtvama genocida u Srebrenici i pomažemo u ispunjavanju najosnovnije kolektivne odgovornosti ljudske rase.

SAŽETAK

Izveštaj se fokusira na trenutni Tigrajski rat u Etiopiji, s posebnim naglaskom na postupke etiopske vlade. Pod vodstvom Narodnooslobodilačkog fronta Tigraja (TPLF), Etiopija je svjedok decenija ekonomskih i političkih borbi, kao i etničkih sukoba. U 2018. godini, TPLF je izgubio vlast od novoizabranog premijera Abiya Ahmeda, čija je vizija za Etiopiju uključivala zacjeljivanje etničkih i političkih podjela u zemlji. Tokom dvije godine, borbe za vlast su prerasle u potpuni rat u regionu Tigraj. U nastojanju da konsoliduju vlast i povrate kontrolu nad regijom Tigraj, etiopska vlada i njeni saveznici počinili su brojna zvjerstva nad civilnim stanovništvom.

Sprječavanje genocida i masovnih zvjerstava međunarodno je obavezujuća pravna obaveza i univerzalna moralna odgovornost. Kod utvrđivanja slučaja za intervenciju radi sprječavanja budućih zvjerstava, ovaj izvještaj (1) identificira *kršenja međunarodnog prava* koja su pravni osnov za intervenciju; (2) procjenjuje *vjerovatnoću buduće eskalacije nasilja* kako bi se demonstrirala neophodnost prevencije; i (3) preporučuje *moguće mjere* za intervenciju i prevenciju.

Što se tiče međunarodnog krivičnog i međunarodnog humanitarnog prava, zaključci ovog izvještaja mogu biti samo preliminarni, do daljnje istrage od strane akreditiranih pravnih institucija. Međutim, nalazi ovog izvještaja ukazuju na veliku vjerovatnost da suetiopska vlada i njeni saveznici počinili i nastavljaju činiti razne **zločine protiv čovječnosti i ratne zločine** nad tigrajskim civilima. Ti zločini uključuju, ali nisu ograničeni na, neselektivno ciljanje civila; masovno ubistvo; prisilno raseljenje; prozovoljni pritvor; mučenje; prisilni nestanak; i seksualno nasilje. Kada je u pitanju **genocid**, iako nadležna pravosudna tijela nužno moraju utvrditi zakonsko opravdanje, ovaj izvještaj našao je značajne dokaze za zaključak da nasilje počinjeno nad civilima u regiji Tigraj u Etiopiji može predstavljati genocid ili se to može dogoditi u bliskoj budućnost.

Štaviše, nedavni događaji u Etiopiji snažno upućuju na to da se rat u Tigraju već počinje širiti na druge regije. Bez preventivne intervencije, nasilje u Etiopiji će vjerovatno nastaviti eskalirati, destabilizirajući ne samo državu nego i cijelu regiju. S obzirom na te procjene i ukupnu težinu krize, ovaj izvještaj zaključuje da postoji dovoljna pravna osnova za međunarodnu intervenciju u Etiopiji, kao i hitan humanitarni imperativ za sprječavanje daljnjih zvjerstava.

Preliminarne **preporuke** Mehanizma upozorenja i prevencije genocida i zločina protiv čovječnosti su sljedeće:

- Etiopska vlada i njeni saveznici moraju **zaustaviti svako dalje kršenje** međunarodnog humanitarnog i međunarodnog krivičnog prava.
- Etiopska vlada mora **obnoviti svu komunikaciju** sa Tigrajem i obezbjediti **neometan pristup** svim humanitarnim organizacijama i posmatračima ljudskih prava.
- Afrička unija (AU) treba preuzeti aktivnu ulogu u posredovanju u **momentalnom prekidu vatre** na svim stranama sukoba. AU treba pružiti adekvatnu podršku i nadzor za implementaciju prekida vatre.
- Svi akteri koji su u mogućnosti trebali bi nastaviti ili povećati **humanitarnu pomoć** stanovništvu Etiopije, kao i izbjegličkim zajednicama u Sudanu.

- Međunarodna zajednica mora osigurati **zakonsku odgovornost** pred međunarodnim i/ili domaćim sudovima za sve zločine počinjene tokom sukoba.

ZAKONSKI OKVIR I SPRJEČAVANJE MASOVNIH ZVJERSTAVA

Sprječavanje genocida i masovnih zvjerstava nije samo zakonska obaveza koja obavezuje sve države, već kolektivna moralna odgovornost koju dijeli cijelo čovječanstvo. Obaveza država da interveniraju kako bi spriječile genocid, ratne zločine i zločine protiv čovječnosti čvrsto je utvrđena običajnim pravilima međunarodnog prava, kao i brojnim međunarodnim ugovorima. Na osnovu relevantne sudske prakse, Mehanizam upozorenja i sprečavanja genocida i zločina protiv čovječnosti oslanja se na sljedeće definicije u potkrepljivanju pravnih osnova za intervenciju u slučaju genocida i masovnih zvjerstava:

Pravni okvir

GAPM se oslanja na sljedeće definicije kako bi utvrdio zakonsku opravdanost intervencije u slučaju genocida i masovnih zvjerstava:

Ratni zločini

Ratni zločini su definirani kao teška kršenja Ženevske konvencije i uključuju bilo koje od sljedećih krivičnih djela počinjenih protiv osoba ili imovine zaštićene odredbama Konvencije:

- a) Namjerno ubijanje
- b) Mučenje ili nehumano postupanje, uključujući biološke eksperimente;
- c) Namjerno prouzrokovanje velike patnje ili ozbiljnih ozljeda tijelu ili zdravlju;
- d) Opsežno uništavanje i prisvajanje imovine, koje nije opravdano vojnom nuždom, a provodi se nezakonito i samovoljno;
- e) Prisiljavanje ratnog zarobljenika ili druge zaštićene osobe da služi u snagama neprijateljske sile;
- f) Namjerno lišavanje ratnog zarobljenika ili druge zaštićene osobe prava na pravično i redovno suđenje;
- g) Nezakonita deportacija ili premještanje ili nezakonito zatvaranje;
- h) Uzimanje talaca;
- i) Ostala ozbiljna kršenja zakona i običaja koji se primjenjuju u međunarodnom oružanom sukobu, u sklopu utvrđenog okvira međunarodnog prava.

Zločini protiv čovječnosti

Član 7. Rimskog statuta definira zločine protiv čovječnosti kao bilo koje od sljedećih djela počinjenih u sklopu rasprostranjenog ili sistematskog napada usmjerenog protiv bilo kojeg civilnog stanovništva, sa znanjem o napadu:

- a) Ubistvo;

-
- b) Istrebljenje;
 - c) Ropstvo;
 - d) Deportacija ili prisilno premještanje stanovništva;
 - e) Zatvaranje ili drugo teško lišavanje fizičke slobode kršenjem osnovnih pravila međunarodnog prava;
 - f) Mučenje;
 - g) Silovanje, seksualno ropstvo, prisilna prostitucija, prisilna trudnoća, prisilna sterilizacija ili bilo koji drugi oblik seksualnog nasilja slične težine;
 - h) Progon protiv bilo koje identifikacijske grupe ili kolektiva na političkoj, rasnoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj, vjerskoj, polnoj u skladu sa definicijom u pasusu 3, ili drugom osnovu univerzalno priznatom kao nedozvoljenom prema međunarodnom pravu, u vezi sa bilo kojim djelom iz ovog stava ili bilo kojim krivičnim djelom iz nadležnosti Suda;
 - i) Prisilni nestanak osoba;
 - j) Zločin aparthejda;
 - k) Druga nečovječna djela sličnog karaktera koja namjerno uzrokuju veliku patnju ili ozbiljne povrede tijela ili mentalnog ili fizičkog zdravlja.

Genocid

Član II Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju genocida definiše genocid kao:

... bilo koje od sljedećih djela počinjenih s namjerom da se u cijelosti ili djelomično uništi nacionalna, etnička, rasna ili vjerska grupa kao takva:

- a) Ubistvo članova grupe;
- b) Nanošenje teških tjelesnih ili mentalnih povreda članovima grupe;
- c) Namjerno podvrgavanje grupe životnim uslovima koji treba da dovedu do njenog potpunog ili djelimičnog uništenja;
- d) Nametanje mjera s ciljem sprečavanja rađanja unutar grupe;
- e) Prisilno premještanje djece jedne grupe u drugu grupu.

Intervencija i prevencija u slučajevima genocida i masovnih zvjerstava

Dužnost sprječavanja genocida nedvosmisleno je izražena u članu I Konvencije o genocidu. Štaviše, obaveze sadržane u Konvenciji obveze su *erga omnes*, što znači da obavezuju svaku državu. Stoga je svaka država zakonski obvezna spriječiti i kazniti genocid, bez obzira na to gdje se zločin dogodio i bez rezerve.¹ Dužnost sprječavanja zločina protiv čovječnosti osigurana je dužnošću sprječavanja određenih djela, na primjer mučenja, koja bi predstavljala zločine protiv čovječnosti u slučaju da su počinjena kao dio rasprostranjenog i sistemskog napada. Uz to, s obzirom na to da su sve države obvezne poštivati međunarodno humanitarno pravo, prevencija i kažnjavanje ratnih zločina također je dužnost.²

Ove su dužnosti i odgovornosti izričito navedene u Ishodu Svjetskog Samita 2005. godine. R2P obavezuje sve države na sprječavanje zvjerstva, kao i njihovog podsticanja, odgovarajućim i neophodnim sredstvima. Primarna odgovornost leži na samim državama usprječavanju zločina zvjerstva na svojim teritorijama, međutim, međunarodna zajednica također ima odgovornost ispuniti ove obaveze kada se pojedine države pokažu nesposobnim ili nesklonim. Strane koje interveniraju trebale bi prvenstveno pribjeći mirovnim sredstvima, ali ako se takva sredstva pokažu neadekvatnim, Vijeće sigurnosti Ujedinjenih nacija (VSUN) može odobriti druge oblike kolektivne akcije, uključujući oružanu intervenciju, kako bi zaštitili stanovništvo od zvjerstava.

Iako međunarodno pravo predviđa eksplicitne kriterije za klasifikaciju i krivično gonjenje poznatih kršenja, ono ne može nagađati o mogućnosti eskalacije nasilnih sukoba, uključujući eskalaciju u genocid. Iz tog razloga, u procesu identifikacije osnova za međunarodnu intervenciju i prevenciju, potrebno je konsultovati kolektivno znanje stečeno istorijskim proučavanjem nasilja. Relevantna nauka ne ostavlja sumnju da genocid i masovna zvjerstva ni u kom slučaju nisu spontani fenomeni, već da su prije kulminacija istorijskih procesa. Proučavajući obrasce u kojima se odvija političko nasilje, naučnici i istraživači uspjeli su identificirati znakove ranog upozoravanja, uključujući osnovne političke, društvene i ekonomske uvjete koji pogoduju nasilju.³

Naučnik koji proučava genocid, Gregory S. Stanton, teoretizira deset različitih faza genocida, kao i preventivne mjere koje domaći i međunarodni akteri mogu poduzeti u svakoj fazi. Na osnovu ovog okvira, u ovom izvještaju identifikovani su sljedeći načini prevencije, koji odgovaraju obimu potrebne intervencije.

Rane faze: Prevencija podjele

Najraniji znakovi upozorenja genocida uključuju poticanje uvreda na osnovu identiteta i sisanje mržnje i netrpeljivosti među grupama. U ovoj fazi preventivne mjere uključuju **Institucionalni razvoj, Borbu protiv govora i simbola mržnje, Osnajivanje marginaliziranih grupa.**

Srednje faze: Sprječavanje mobilizacije

¹ MSP, *Slučaj koji se odnosi na primjenu Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida (Bosna i Hercegovina v. Jugoslavija)*. Prethodni prigovori. 11.07.1996.g. Pasus 31.

² Pogledati, na primjer, Vijeće UN -a za ljudska prava. "Izvještaj o sprječavanju genocida." A/HRC/41/24. 24.06.2019.g.

³ Pogledati, na primjer, Maureen S. Heibert, *Konstrukcija genocida i masovnog nasilja* (New York: Routledge, 2017).

Kroz podjele i neprijateljstva čvrsto usađena u društveno tkivo, počinitelji genocida nastavljaju sa postavljanjem strukturnih temelja za genocid. U ovoj fazi preventivne mjere uključuju **Podržavanje umjerenih i oporbenih aktera, Ometanje militarizacije agresora i Procesuiranje poticanja i zavjere.**

Kasne faze: Sprječavanje nasilja

Nakon što se sistematizira kršenje osnovnih ljudskih prava žrtava, za očekivati je da će se nasilje nad njima pojačati. U kasnim fazama genocida vrše se ratni zločini i zločini protiv čovječnosti. Istrebljenje skupine žrtava neposredna je prijetnja ili je možda već u toku, a međunarodna zajednica trebala bi odmah i bez odlaganja provesti preventivne mjere. Međutim, sve se sljedeće mjere moraju donijeti u skladu s međunarodnim pravom: **Mobilizacija međunarodnih struktura, Pružanje humanitarne i vojne pomoći, Uspostava i odbrana međunarodnih sigurnih zona** i, na kraju, **Oružana intervencija.**

KRIZA U ETIOPIJI

Narodnooslobodilački front Tigraya (TPLF) osnovan je 1975. godine kao etnonacionalistički gerilski pokret koji je nastojao osigurati samoopredjeljenje etiopske regije Tigray, kao odgovor na etničke i nacionalne nejednakosti.⁴ Tokom godina, TPLF se udaljio od svog prvobitnog cilja i postao politička stranka. Dobio je široku podršku i mobilizirao ljude do te mjere da je postao dominantan igrač u koaliciji etničkih stranaka poznatoj kao Etiopski narodni revolucionarni demokratski front (EPRDF).⁵ 1991. godine, nakon predvođenja dugopobune protiv režima Derguea,⁶TPLF je preuzeo kontrolu nad Etiopijom u ime EPRDF-a,⁷koji je vodio etiopsku vladu skoro tri decenije.

Otkako su TPLF i EPRDF došli na vlast, Etiopija se suočila s ekonomskim i političkim poteškoćama, uključujući stalnokršenja ljudskih prava i dva rata sa susjednom Eritrejom. Štaviše, etničke tenzije i sukobi bili su konzistentan element života u Etiopiji. Zemlja je podijeljena na 10 regija i svaka regionalna vlada je podijeljena po etničkim linijama.⁸ Trenutni sukob između TPLF-a i centralne vlade je ukorijenjen u osporavanju prava na političku moć.

2018. godine, Abiy Ahmed postao je premijer Etiopije. Pored ostalih ciljeva,⁹nastojao je razbiti etničke i političke podjele u zemlji. U tu svrhu osnovao je novu nacionalnu stranku koja je značajno umanjila utjecaj i moć TPLF-a. Iz tog razloga, TPLF je odbio sudjelovati u nacionalnoj vladi i povukao se na regionalne funkcije, gdje i dalje uživa

⁴ Berhe, Aregawi. "The Origins of the Tigray People's Liberation Front". *African Affairs*. 2004. Str. 569-592.

⁵ Neuman, Scott. "9 Things To Know About The Unfolding Crisis In Ethiopia's Tigray Region." NPR. 05.03.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.npr.org/2021/03/05/973624991/9-things-to-know-about-the-unfolding-crisis-in-ethiopia-tigray-region?t=1627893516554>.

⁶Režim Derguea, također poznat kao Privremeno vojno administrativno vijeće, bio je vojna hunta koja je vladala današnjim zemljama Etiopijom i Eritrejom između 1974. i 1987. godine, prije nego što se transformirala u 'civilnu' upravu koja je zadržala vlast do 1991. godine.

⁷Berhe, Aregawi. "The Origins of the Tigray People's Liberation Front". *African Affairs*. 2004. Str. 569-592.

⁸Mackintosh, Eliza. "Ethiopia is at war with itself. Here's what you need to know about the conflict." *CNN*.01.07.2021.g. Dostupno na adresi: <https://edition.cnn.com/2021/06/30/africa/ethiopia-tigray-conflict-explained-intl/index.html>.

⁹Još jedna značajna promjena koju je novi premijer napravio je popravak narušenog odnosa sa susjedom Etiopije Eritrejom, za što je Abiy Ahmed dobio Nobelovu nagradu za mir 2019.g. S ovim novim odnosom između vlada bivših zaraćenih zemalja, Etiopija se može osloniti na Eritreju u regionu Tigray.

političku moć i nepokolebljivu podršku lokalnog stanovništva.¹⁰TPLF je optužio Abiya za etnički utemeljeno isključenje u procesu njegove konsolidacije vlasti, uključujući ograničavanje uticaja određenih regija u nacionalnoj vladi.¹¹Zauzvrat, Abiy je optužio TPLF za destabilizaciju Etiopije orkestrirajući etničko nasilje širom zemlje.¹²

Situacija je eskalirala u septembru 2020. godine, kada je, nakon premijerovog odgađanja izbora, TPLF organizirao vlastite izbore u Tigraju. Iako je TPLF odnio odlučujuću pobjedu, federalna vlada je izbore proglasila nezakonitim, a njihove rezultate nevažećim. Kao odgovor, TPLF je zajedno s regionalnim sigurnosnim snagama napao nekoliko nacionalnih vojnih baza 4. novembra.¹³ Abiy je uzvratio naredivši vojnu kampanju protiv grupe, slanjem državne vojske, kao i eritrejske vojske, i boraca iz susjedne regije Amhara.¹⁴Sukob koji je uslijedio rezultirao je konstantnom eskalacijom nasilja u Tigraju, sa ozbiljnim posljedicama za ostatak Etiopije i širu regiju.

Rat u Tigraju

Otkako je počeo u novembru 2020. godine, rat u Tigraju odnio je hiljade života, raselio više od 2,2 miliona ljudi,¹⁵ i izazvao talas zvjerstava.¹⁶ Sukob je izazvao tešku humanitarnu krizu koja je dovela do toga daje više od 5 miliona ljudi hitno trebala pomoć u hrani.¹⁷ Iako je etiopska vlada ograničila pristup novinarima i uvela prekid komunikacija tokom borbi, što je ozbiljno ograničilo pristup informacijama na terenu, evidencija o zvjerstvima u Tigraju isplivava na površinu.¹⁸

Iako su sve strane u sukobu počinile djela koja su zabranjena međunarodnim pravom, postojeći dokazi ukazuju da su kršenja koja su počinile vladine snage i njihovi saveznici nerazmjerno teža. Kao vjerni saveznik Abiyeve vlade pokazala se osobito Eritreja, čija vojska provodi brojne zločine pod izgovorom borbe protiv zajedničkog neprijatelja: TPLF-a.¹⁹ Stoga, bez sugeriranja da su jedini počinitelji zločina u sukobu, fokus ovog izvještaja je nasilje koje je počinila Abiyeva vlada i njezini saveznici u regiji Tigraj. U nastavku su navedeni neki od najgnusnijih zločina koji su do sada dokumentirani u ratu.

Masovno ubistvo

¹⁰Mackintosh, Eliza. "Ethiopia is at war with itself. Here's what you need to know about the conflict." *CNN*.01.07.2021.g. Dostupno na adresi:<https://edition.cnn.com/2021/06/30/africa/ethiopia-tigray-conflict-explained-intl/index.html>.

¹¹*Ibid.*

¹²Neuman, Scott. "9 Things To Know About The Unfolding Crisis In Ethiopia's Tigray Region." *NPR*.05.03.2021.g. Dostupno na adresi:<https://www.npr.org/2021/03/05/973624991/9-things-to-know-about-the-unfolding-crisis-in-ethiopia-tigray-region?t=1627893516554>.

¹³Horton, Michael. "Tigray Defense Forces Resist Ethiopian Army Offensive as Sudan, Eritrea, and Ethnic Militias Enter the Fray." *Terrorism Monitor, Jamestown Foundation*. 24.05.2021.g. Dostupno na adresi:<https://jamestown.org/program/tigray-defense-forces-resist-ethiopian-army-offensive-as-sudan-eritrea-and-ethnic-militias-enter-the-fray/>.

¹⁴Mackintosh, Eliza. "Ethiopia is at war with itself. Here's what you need to know about the conflict." *CNN*.01.07.2021.g. Dostupno na adresi:<https://edition.cnn.com/2021/06/30/africa/ethiopia-tigray-conflict-explained-intl/index.html>.

¹⁵Cone, Devon. "Women in Tigray Face increased Risk of Sexual Exploitation and Abuse." 26.08.2021.g. Dostupno na adresi:<https://www.refugeesinternational.org/reports/2021/8/23/women-in-tigray-face-increased-risk-of-sexual-exploitation-and-abuse>.

¹⁶Walsh, Declan and Dahir, Abdi Latif. "Why Is Ethiopia at War With Itself?" *The New York Times*. 05.11.2020.g. Dostupno na adresi:<https://www.nytimes.com/2020/11/05/world/africa/ethiopia-tigray-conflict-explained.html>.

¹⁷*Ibid.*

¹⁸Arvanitidis, Barbara et al. "Massacre in the mountains." *CNN*.22.03.2021.g. Dostupno na adresi:<https://edition.cnn.com/2021/02/26/africa/ethiopia-tigray-dengelat-massacre-intl/index.html>.

¹⁹Arvanitidis, Barbara et al. "Massacre in the mountains." *CNN*.22.03.2021.g. Dostupno na adresi:<https://edition.cnn.com/2021/02/26/africa/ethiopia-tigray-dengelat-massacre-intl/index.html>.

Iako državni organi tvrde da tokom vojnih operacija u Tigraju civili niti su bili mete, niti su ozlijeđeni, postoje značajni dokumentirani dokazi koji ukazuju na suprotno. Dokazi sugeriraju da su civili bili namjerna meta vladinih snaga ili njihovih saveznika u više navrata.

Jedan takav primjer dogodio se u Mariam Dengelat, kada su eritrejske trupe počele pucati u crkvi u kojoj je stotine civila vjernika prisustvovalo misi. U napadu koji je trajao tri dana, vojnici su nastavili odvlačiti civile iz njihovih domova kako bi ih brutalizirali i ubijali, pucajući u sve one koji su pokušali pobjeći. Ubijene su stotine civila.

Još jedan značajan napad sa predumišljajem je izveden u Mahibere Dego, kada su etiopske trupe ubile 39 mladića, od kojih su svi bili nenaoružani civili. Mladići su iz svojih domova odvedeni u udaljeno planinsko područje i pogubljeni po kratkom postupku.²⁰

U novembru 2020. godine, eritrejske i etiopske trupe u gradu Aksumu počinile su jedan od najbrutalnijih napada rata. Nakon nasilnog ulaska u grad, vojnici su neselektivno granatirali stambena naselja, pljačkali kuće i poslovne objekte i ubijali one koji su pokušali pobjeći.²¹ Nakon što su preuzeli kontrolu nad gradom, vojnici su nastavili ubijati svakoga za koga se sumnjalo da je simpatizer ili borac TPLF-a, bez obzira na opravdanost tih sumnji. Masakr u Aksumu, koji je prvenstveno počinjen od eritrejskih snaga, uključivao je taktike kao što su racije, pritvor i namjerno izgladnjivanje. Osim što je rezultirala smrću stotina civila, brutalnost ovog napada izrazito je traumatizirala općestanstvo.²²

Svjedočenja očevidaca ilustruju težinu napada počinjenih protiv etničkih Tigrajaca:

„Majke su prisiljavane vezati svoje sinove. Trudnica je upucana, njen muž ubijen. Neki od preživjelih sakrili su se ispod tijela mrtvih“²³

„Ruke su im bile vezane... mala djeca... viđali smo ih svuda. Vidjeli smo starca koji je ubijen na putu, muškarac od 80 i nešto godina. I djecu ubijenu na ulici na otvorenom. Nikada nisam vidio ovakav masakr i ne želim [ponovo].“²⁴

„Vidio sam ubistva mnogo mojih prijatelja. Jedan od njih me zamolio da mu pomognem, ali nisam ništa učinio. Eritrejski vojnici ležali su na tlu i pucali iz daljine. Pet mojih prijatelja je već bilo mrtvo. Šesti je bio ozlijeđen ustomak i krv je šikljala kao fontana pa me je zamolio da mu pomognem. Donio sam mu deku i pokušao jezavezati. Nastavili su pucati na nas, a meci su udarali oko mene. I stalno me je molio ‘Možeš li me molim te odvesti u bolnicu?’ A ja ga nisam odveo jer je bolnica

²⁰Feleke, Bethlehem et al. "Two bullets is enough" Analysis of Tigray massacre video raises questions for Ethiopian Army." CNN. 02.04.2021.g. Dostupno na adresi: <https://edition.cnn.com/2021/04/01/africa/tigray-mahibere-dego-massacre-video-cmd-intl/index.html>.

²¹Amnesty International. "The Massacre in Axum." 26.02.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.amnesty.org/en/documents/afr25/3730/2021/en/>. See also Human Rights Watch. "Ethiopia: Eritrean Forces Massacre Tigray Civilians." 05.03.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.hrw.org/news/2021/03/05/ethiopia-eritrean-forces-massacre-tigray-civilians>.

²²Ibid.

²³Rahwa, preživjeli iz Mariam Dengelat. Svjedočenje u Arvanitidis, Barbara et al. "Massacre in the mountains." CNN. 22.03.2021.g. Dostupno na adresi: <https://edition.cnn.com/2021/02/26/africa/ethiopia-tigray-dengelat-massacre-intl/index.html>.

²⁴Abraham, preživjeli i očevidac iz Mariam Dengelat. Svjedočenje u Arvanitidis, Barbara et al. "Massacre in the mountains." CNN. 22.03.2021.g. Dostupno na adresi: <https://edition.cnn.com/2021/02/26/africa/ethiopia-tigray-dengelat-massacre-intl/index.html>.

već bila opljačkana i ubijali su pacijente u bolnici. Slijedeći put kad sam ga vidio bio je mrtav. Njegove posljednje rečenice bile su: „Umoran sam, želim da spavam. Samo spasi svoj život i bježi.“²⁵

Namjerno izgladnjivanje

Izbijanje sukoba u Etiopiji poklopilo se sa sezonom žetve,²⁶ postavljajući temelje za tešku i široko rasprostranjenu glad koja je zahvatila zemlju. Međutim, razornim posljedicama gladi na civilno stanovništvo namjerno je i eksponencijalno doprinijeo Abijev režim, koji je instrumentalizirao izgladnjivanje i humanitarnudepravaciju kao strategiju rata u regiji Tigray.²⁷

Pored uništavanja vitalne društvene infrastrukture, vojne operacije u Tigraju uključivale su krađu ili uništavanje stoke, poljoprivredne opreme i zaliha hrane. Procjene ukazuju da su etiopske i eritrejske vojne snage uništile ili ukrale oko 90% cjelokupnog uroda žitarica u regiji.²⁸ U kombinaciji s ovim taktikama, etiopska vlada je strogo ograničila, pa čak i zabranila²⁹ humanitarni pristup zemlji, sprječavajući da vitalna hrana i zalihe stignu do onih kojima su očajnički neophodne. Daljnje mjere, koje su ograničavale kretanje ljudi i resursa u Tigray, također su pogoršale nestašice već ograničenih zaliha, uključujući ne samo hranu, već i vodu, gorivo i struju.

Ove strategije su pogoršale ionako strašne humanitarne uslove koji su prirodna posljedica rata, što je rezultiralo široko rasprostranjenom glađu, pothranjenošću i patnjom civilnog stanovništva Tigraya.

“Navikla sam dva dana da ne jedem ništa. Ali moja djeca ne mogu izdržati više od jednog dana. Plaču; Preklinjem ih da prestanu plakati.”³⁰

„Tri sedmice nije bilo ništa za jesti. Nisam mogao priuštiti mlijeko svom sinu kada ga majka nije uspjela dojiti. On plače bez prestanka... Slušajući njegov plač, ima dana kada razmišljam o samoubistvu“³¹

Seksualno nasilje

Procjenjuje se da je oko 22.500 žena i djevojaka pretrpjelo seksualno nasilje tokom rata u Tigraju.³² Izvještaji pokazuju da je 30% svih napada na civile uključivalo neku vrstu seksualnog nasilja, a da je skoro 25% uključivalo grupno silovanje. Ovi napadi su često trajali danima, pri čemu je više muškaraca zlostavljalo istu žrtvu, a u nekim

²⁵Preživjeli i očevidac ia Aksuma. Svjedočenje u Amnesty International. “The Massacre in Axum.” 26.02.2021.g

²⁶Human Rights Watch. “The Latest on the Crisis in Ethiopia’s Tigray Region” 30.07.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.hrw.org/news/2021/07/30/latest-crisis-ethiopia-tigray-region>.

²⁷Schaap, Fritz. “The Horrors Faced by the Women of Tigray.” *Der Spiegel*. 30.06.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.spiegel.de/international/world/violence-in-ethiopia-using-famine-and-rape-as-a-weapon-of-war-a-359c9566-8660-465c-b3fb-c18f594b416a> Također pogledati Besheer, Margaret. “UN: Hunger, Rape Rising in Ethiopia’s Tigray.” VOA News. 15.04.2021.g.

²⁸*Ibid.*

²⁹Quach, Georgina. “Ethiopia expels ‘meddling’ UN staff as famine deepens in Tigray without aid.” *The Guardian*. 01.10.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.theguardian.com/global-development/2021/oct/01/ethiopia-expels-meddling-un-staff-as-famine-deepens-in-tigray-without-aid>.

³⁰Worknesh Welday, 25-godišnja majka dvoje djece. Svjedočenje u “Tigray mothers share shocking accounts of dire famine conditions.” *Al Jazeera*. 23.09.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.aljazeera.com/news/2021/9/23/tigray-mothers-share-shocking-accounts-of-dire-famine-conditions>.

³¹Tesfaye Hiluf, otac. Svjedočenje u “Tigray mothers share shocking accounts of dire famine conditions.” *Al Jazeera*. 23.09.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.aljazeera.com/news/2021/9/23/tigray-mothers-share-shocking-accounts-of-dire-famine-conditions>.

³²Schaap, Fritz. “The Horrors Faced by the Women of Tigray.” *Der Spiegel*. 30.06.2021.g.

slučajevima su na meti bile djevojčice od čak samo osam godina.³³Pored silovanja i grupnog silovanja, rodno zasnovano nasilje uključuje izgladnjivanje, uzimanje žena talaca,³⁴ sakaćenje i seksualno ropstvo.³⁵ Posljedice ove kampanje sistematskog seksualnog nasilja su dugotrajne, uključujući ne samo bolesti, neželjenu trudnoću, teške ozljede i reproduktivna oštećenja, već i trajnu psihičku traumu koja je razorila porodice i zajednice.³⁶Svjedočenja žrtava seksualnog nasilja u nastavku oslikavaju brutalnost napada:

„Nije dovoljno silovati vas Tigrajke. Nikada više ne bi trebale imati djecu“³⁷

“U sobu u kojoj sam se nalazila ušla su tri muškarca. Bilo je veče i već je bio mrak. Probudila sam se zbog buke koju su pravili. Nisam vrištala; signalizirali su mi da ne stvaram buku ili će me [oni] ubiti. Silovali su me jedan za drugim. Nisu bili mladi; [imali su] najmanje 40 godina. Imali su puške. Bila sam u četvrtom mjesecu trudnoće; Ne znam da li su shvatali da sam trudna. Ne znam da li su shvatali da sam osoba. Nisam rekla svojoj porodici. Ne znam da li su znali ili sumnjali kroz šta sam prošla”³⁸

“Držali su me u svojoj privremenoj bazi; bila je ograđena nagomilanim kamenjem. Njih petorica su me silovali pred mojom djecom. Imam troje djece. Jedno je imalo tri mjeseca, a drugo dvoje devet i šest godina. Koristili suželjeznu šipku, koja se koristi začišćenje pištolja, kako bi me spržili. Koristili su vatru koju su zapalili da ispeku kozu [kako bi zagrijališipku]. Umetnuli su komade metala u moju matericu; to me je boljelo”³⁹

“Jedni su držali moje kćerke u jednoj sobi, a drugi su mene odveli u drugu sobu; nisam sigurna koliko ih je bilo u sobi sa mnom; ulazili su i izlazili. Zlostavljali su me. Većina me je silovala. Nisam uspjela upamtiti koliko ih me je silovalo. Bilo je oko podneva. Silovali su me cijeli dan i cijelu noć i držali me tri dana i nastavili me silovati cijelo vrijeme. Rekli su, ubili bismo te da si muško, ali djevojke mogu rađati Amharske bebe.”⁴⁰

Dokumentirani slučajevi ilustriraju da etiopski i eritrejski vojnici koriste seksualno nasilje kao oružje rata u Tigraju „kao sredstvo da ponize, teroriziraju i traumatiziraju čitavo stanovništvo danas i za sljedeće generacije.“⁴¹ Stigma i trauma koje su žrtve

³³Lederer, Edith M. "UN: Tigray's humanitarian crisis worsens, no Eritrean exit." *AP News*. 15.04.2021.g. Dostupno na adresi:<https://apnews.com/article/ethiopia-violence-united-nations-66549db53c5617ea52464a2c3934b095>.

³⁴Feleke, Bethlehem et al. "Ethiopian leader says troops who raped civilians in Tigray will be held to account after CNN investigation." *CNN*. 23.03.2021.g.

³⁵Amnesty International. "'I don't know if they realized I was a person.' Rape and other Sexual Violence in the Conflict in Tigray, Ethiopia." 11.08.2021.g.

³⁶Murdock, Heather. "Hundreds of Women, Girls Brutalized by Soldiers in Tigray War." *VOA News*. 07.07.2021.g. Dostupno na adresi:<https://www.voanews.com/a/ethiopia-tigray-hundreds-women-girls-brutalized-soldiers-tigray-war/6207953.html>.

³⁷Maeza, žrtva i preživjela seksualnog nasilja. Svjedočenje u Schaap, Fritz. "The Horrors Faced by the Women of Tigray." *Der Spiegel*. 30.06.2021.g.

³⁸Letay, 20-godišnja preživjela iz Baaker. Svjedočenje u Amnesty International. "'I don't know if they realized I was a person.' Rape and other Sexual Violence in the Conflict in Tigray, Ethiopia." 11.08.2021.g.

³⁹Eyerusalem, 39-godišnja preživjela. Svjedočenje u Amnesty International. "'I don't know if they realized I was a person.' Rape and other Sexual Violence in the Conflict in Tigray, Ethiopia." 11.08.2021.g.

⁴⁰Fasika, a 28-godišnja preživjela iz Humera. Svjedočenje u Amnesty International. "'I don't know if they realized I was a person.' Rape and other Sexual Violence in the Conflict in Tigray, Ethiopia." 11.08.2021.g.

⁴¹Mark Lowcock, bivši podsekretar UN-a za humanitarna pitanja i koordinator hitne pomoći. Citirano u Lederer, Edith M. "UN: Tigray's humanitarian crisis worsens, no Eritrean exit." *AP News*. 15.04.2021.g. Pogledajte također Amnesty International. "'I don't know if they realized I was a person.' Rape and other Sexual Violence in the Conflict in Tigray, Ethiopia." 11.08.2021.g.

pretrpjele nakon seksualnog napada često otuđuju žene i djevojke iz Tigraja iz njihovih zajednica, u mnogim slučajevima ih sprječavajući da se vrate svojim porodicama.⁴² Slično tome, izvještaji o vojnicima u Tigraju koji su prisiljavali muške civile da siluju članove svojih porodica⁴³ demonstriraju stratešku upotrebu seksualnog nasilja kao sredstva ciljanja na porodičnu jedinicu i društveno tkivo Tigrajskog društva. U njihovim namjernim naporima da „razbiju porodicu i unište reproduktivno i mentalno zdravlje svojih žrtava“⁴⁴, etnički ciljana i sistemska kampanja seksualnog nasilja nad Tigrajcima doima se kao napor da se “oni pročiste, pročisti krvna linija”.⁴⁵

Proizvoljno zatvaranje i prisilni nestanak

O upotrebi proizvoljnog zatvaranja i prisilnog nestanka od strane etiopskih i eritrejskih snaga također je naširoko izvještavano u regiji Tigraj, kao sredstvu za ulivanje straha kod stanovništva. Tokom masakra u Aksumu, eritrejski vojnici su okupili veliki broj muških civila u zatočeničkim centrima, gdje su isti bili podvrgnuti premlaćivanju, psihičkom teroru i drugim oblicima zlostavljanja u „nastojanju da teroristu stanovništvo do pokornosti i obeshrabre dalje napade.”⁴⁶

“Okupili su nas eritrejski vojnici... Bilo nas je možda 500, samo muškarci. Smjestili su nas u veliku rupu u zemlji.”⁴⁷

“Tukli su nas i podvrgavali vojnoj kazni: tjeraju te da hodaš na koljenima, ili da pužeš po podu potrbuške... Nisu me tukli. Tjerali su me da stalno sjedim i stojim, kao fizička vježba, i da se kotrljam dok ležim, ali ja sam to mrzio.”⁴⁸

Proizvoljna masovna hapšenja civila Tigrajaca u Adis Abebi potvrđuju da vlasti namjerno ciljaju ovu etničku grupu. Pritvorenici se nezakonito uskraćuju redovni sudski postupak i tajno se prebacuju između različitih policijskih jurisdikcija, u nastojanju da se produže periodi pritvora i izbjegnu zakonske obaveze. Iako je mali broj uhapšenih pušten, većina ili ostaje u pritvoru ili su na neki drugi način prisilno nestali. Stoga su ove osobe izložene značajnom riziku od mučenja, vansudskog pogublivanja i drugih oblika zlostavljanja.⁴⁹

Pored toga, pritvor novinara, političkih aktivista i humanitarnih radnika također se pokazao kao uobičajena taktika za etiopske vlasti. Čak i bez hapšenja, etnički

⁴²Feleke, Bethlehem et al. “Ethiopian leader says troops who raped civilians in Tigray will be held to account after CNN investigation.” *CNN*. 23.03.2021.g. Dostupno na adresi: <https://edition.cnn.com/2021/03/23/africa/ethiopia-rape-abuse-abiy-response-intl/index.html>. Također pogledati Murdock, Heather. “Hundreds of Women, Girls Brutalized by Soldiers in Tigray War.” *VOA News*. 07.07.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.voanews.com/a/ethiopia-tigray-hundreds-women-girls-brutalized-soldiers-tigray-war/6207953.html>. Također pogledati Amnesty International. “‘I don’t know if they realized I was a person.’ Rape and other Sexual Violence in the Conflict in Tigray, Ethiopia.” 11.08.2021.g.

⁴³Cone, Devon. “Women in Tigray Face increased Risk of Sexual Exploitation and Abuse.” *Refugees International*. 26.08.2021.g.

⁴⁴Samantha Power, USAID Administrator. Cited in Cone, Devon. “Women in Tigray Face increased Risk of Sexual Exploitation and Abuse.” *Refugees International*. 26.08.2021.g. Također pogledati Amnesty International. “‘I don’t know if they realized I was a person.’ Rape and other Sexual Violence in the Conflict in Tigray, Ethiopia.” 11.08.2021.g.

⁴⁵Dr. Tedros Tefera, izbjeglički kamp. Svjedočenje u Hamdayet, Sudan in Feleke, Bethlehem et al. “Ethiopian leader says troops who raped civilians in Tigray will be held to account after CNN investigation.” *CNN*. 23.03.2021.g.

⁴⁶Amnesty International. “The Massacre in Axum.” 26.02.2021. Dostupno na: <https://www.amnesty.org/en/documents/afr25/3730/2021/en/>.

⁴⁷26-godišnji preživjeli (muško) iz Aksuma. Svjedočenje u Amnesty International. “The Massacre in Axum.” 26.02.2021.g.

⁴⁸Preživjeli (muško) iz Aksuma. Svjedočenje u Amnesty International. “The Massacre in Axum.” 26.02.2021.g.

⁴⁹Human Rights Watch. “Ethiopia: Ethnic Tigrayans Forcibly Disappeared” 18.08.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.hrw.org/news/2021/08/18/ethiopia-ethnic-tigrayans-forcibly-disappeared>. Također pogledati Amnesty International. “End the arbitrary arrests of Tigrayans.” Dostupno na adresi: <https://www.amnesty.org/en/petition/end-the-arbitrary-arrests-of-tigrayans/>

Tigrajci su podvrgnuti neumjerenoj policijskoj kontroli, uključujući pretrese, diskriminaciju, uznemiravanje i prijetnje. Ove prakse su ozbiljno ograničile slobodu kretanja Tigrajaca, od izbijanja sukoba,⁵⁰ i dovelesu do sveprisutne atmosfere straha u zemlji.

„Trenutno je veoma teško disati... Jednostavno ne znamo šta se dešava.”⁵¹

Raseljenje

Od novembra 2020. godine, rat u Tigraju protjerao je 2,2 miliona ljudi iz svojih domova pod izuzetnom prisilom i pod velikim rizikom za sebe i svoje porodice. Dok su mnogi potražili utočište u susjednim zemljama poput Sudana, otprilike 1,7 miliona ostalo je u Etiopiji kao Interno raseljena lica (IDP). Većina interno raseljenih lica u Etiopiji, skoro milion, su žene i djevojke,⁵² koje su i dalje posebno ranjive kada je u pitanju nasilje i maltretiranje u toku raseljenja.

„Silovana sam na putu do granice. To je samo nekoliko sati hoda do granice od mog rodnog grada.”⁵³

„Dali su nam dva dana da odemo, inače bi nas ubili.”⁵⁴

„Milicija Amhara ide od vrata do vrata. Ukoliko znaju da ste Tigrajac, ubiti će vas ili uhapsiti. Osjećamo se loše jer je to naša država. Svako ko može pobjeći, bježi.”⁵⁵

I za izbjeglice i za interno raseljena lica, opasnosti s kojima se susreću u bijegu iz svojih domova daleko su od njihovih posljednjih nedaća. Kada stignu do svojih odredišta, bilo u Etiopiji ili susjednom Sudanu, oni koji bježe od nasilja u Tigraju suočeni su sa teškim humanitarnim uslovima. Bez pristupa osnovnim potrebštinama kao što su hrana, voda, sklonište i medicinska njega,⁵⁶ ove već proganjane i traumatizirane osobe su i dalje beznadne i ranjive. Takve okolnosti samo nanose dodatne povrede fizičkog i oštećenja mentalnog zdravlja izbjeglica,⁵⁷ bez garancije na sigurnost od budućeg nasilja.

Tigraj danas: Vjerovatnoća eskalacije

Iako je etiopska vlada u početku očekivala brz poraz TPLF-a, rat u Tigraju bjesni, navršavajući jednu godinu. U junu 2021. godine, snage Tigraya ostvarile su iznenađujuću pobjedu, ponovo zauzevši regionalnu prijestolnicu Mekelle i prisiljavajući etiopske i eritrejske trupe da se povuku. Međutim, sljedeće ofanzive izvedene od strane regularnih i pobunjeničkih Tigrajskih snaga u regijama Amhara i

⁵⁰Human Rights Watch. "Ethiopia: Ethnic Tigrayans Forcibly Disappeared" 18.08.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.hrw.org/news/2021/08/18/ethiopia-ethnic-tigrayans-forcibly-disappeared>.

⁵¹Muški očevidac koji je pomogao zatvorenicima. Svjedočenje u Human Rights Watch. "Ethiopia: Ethnic Tigrayans Forcibly Disappeared" 18.08.2021.g.

⁵²Cone, Devon. "Women in Tigray Face increased Risk of Sexual Exploitation and Abuse." *Refugees International*. 26.08.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.refugeesinternational.org/reports/2021/8/23/women-in-tigray-face-increased-risk-of-sexual-exploitation-and-abuse>.

⁵³Sosina, 18-godišnja učenica iz Ravajana. Svjedočenje u Amnesty International. "I don't know if they realized I was a person." Rape and other Sexual Violence in the Conflict in Tigray, Ethiopia." 11.08.2021.g.

⁵⁴18-godišnja izbjeglica (muško) iz Tigraya. Svjedočenje u Harding, Andrew. "Ethiopia's Tigray crisis: Fleeing for fear of new ethnic conflict." BBC News. 16.07.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.bbc.com/news/world-africa-57818673>.

⁵⁵Izbjeglica tinejđer (muško). Svjedočenje u Harding, Andrew. "Ethiopia's Tigray crisis: Fleeing for fear of new ethnic conflict." BBC News. 16.07.2021.g.

⁵⁶Cone, Devon. "Women in Tigray Face increased Risk of Sexual Exploitation and Abuse." *Refugees International*. 26.08.2021.g.

⁵⁷Liječnici bez granica. "Sudan: Refugees from Tigray face hunger and inadequate shelter in Hamdayet." 19.02.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.doctorswithoutborders.org/what-we-do/news-stories/story/sudan-refugees-tigray-face-hunger-and-inadequate-shelter-hamdayet>.

Afar navodno su uključivale brojnazvjerstva,⁵⁸kojasunesumnjivo pogoršala etničke tenzije u zemlji.⁵⁹TPLF i njihovi saveznici i dalje uživaju podršku lokalnog stanovništva u većem dijelu zemlje i čini se da su u mogućnosti održati svoje napore mjesecima ili čak godinama.⁶⁰

Još manje vjerovatno čini se da će etiopska vlada popustiti, s obzirom na njenu sve intenzivniju taktiku, sve militantniju retoriku i kontinuiranu podršku Eritreje. Nedavni izbori u zemlji, na kojima je premijer Abiy položio zakletvu na još jedan petogodišnji mandat, također imaju neizvjesne posljedice na mir i sigurnost.⁶¹ Pod njegovim vodstvom, u Etiopiji opstaje kultura nekažnjivosti u kojoj se počiniozi zločina rijetko dovode pred lice pravde, to ne obeshrabruje u činjenju budućih zvjerstava. Premijer Abiy Ahmed također je nedavno pozvao sve sposobne Etiopljane da pristupe vojsci, kako bi zaustavili Tigrajske pobunjenike "jednom i za sva vremena", sugerirajući da režim ostaje pri namjeri da ostvari pobjedu na bilo koji način.⁶²

Izveštaji koji se pojavljuju ukazuju na to da je Kemant, etnička manjina u zemlji, također meta vladinih napada,⁶³što ukazuje da se prerogativ nasiljarežimanastavlja širiti. To potvrđuju nedavni događaji u regijama Afar i Amhara, gdje su pogoršani međuetnički odnosi doveli do masovne mobilizacije režimskih snaga i nedavnih bombardovanja na sjevernim teritorijama.⁶⁴ Ovi faktori ukazuju na alarmantan potencijal širenja rata u Etiopiji izvan regije Tigraja, izazivajući „strah od šire krize sa potencijalom da razjedini Etiopiju i proširi se na susjedne zemlje, destabilizirajući cijeli rog Afrike“⁶⁵. Dalje širenje rata u Tigraju uveliko je u toku,⁶⁶ i vjerovatno će se i nastaviti.

Bez obzira na vojni pravac sukoba, humanitarna kriza u Etiopiji sigurno će se pogoršati u odsustvu izravne intervencije. Izveštaji pokazuju da je hitna situacija po pitanju sigurnosti hrane u Tigraju među najtežim u svijetu, dok se situacija u djelovima regiona klasifikuje kao „katastrofalna“ u skladu sa standardima Integrirane klasifikacije faza sigurnosti hrane (IPC) međunarodnog monitoringa sigurnosti hrane.⁶⁷ Otprilike 160.000 djece mlađe od pet godina u Tigraju pati od umjerene do teške

⁵⁸Al Jazeera. "Over 120 killed in Ethiopia's Amhara region, officials say." *Al Jazeera*. 08.09.2021.g. Dostupno na adresi:<https://www.aljazeera.com/news/2021/9/8/ethiopia-officials-accuse-tigray-forces-killing-120-civilians>.

⁵⁹Harding, Andrew. "Ethiopia's Tigray crisis: Fleeing for fear of new ethnic conflict." BBC News. 16.07.2021.g. Također pogledati Al Jazeera. "Over 120 killed in Ethiopia's Amhara region, officials say." 08.09.2021.g. Dostupno na adresi:<https://www.aljazeera.com/news/2021/9/8/ethiopia-officials-accuse-tigray-forces-killing-120-civilians>.

⁶⁰Horton, Michael. "Tigray Defense Forces Resist Ethiopian Army Offensive as Sudan, Eritrea, and Ethnic Militias Enter the Fray." Terrorism Monitor, Jamestown Foundation. 24.05.2021.g.

⁶¹CNN. "Ethiopian parliament confirms Abiy Ahmed as prime minister." CNN News. 04.10.2021.g. Dostupno na adresi:<https://www.cnn.com/2021/10/04/africa/ethiopia-prime-minister-abiy-ahmed-sworn-in-intl/index.html>.

⁶²Al Jazeera Inside Story. "How far will Ethiopia's PM go to fight rebels in Tigray?" *Al Jazeera*. 11.08.2021.g. Dostupno na adresi:<https://www.aljazeera.com/program/inside-story/2021/8/11/how-far-will-ethiopia-pm-go-to-fight-rebels-in-tigray>.

⁶³Zelalem, Zecharias. " 'Finish us off': Ethiopia's Qemant say targeted in armed campaign." *Al Jazeera*. 06.10.2021.g. Dostupno na adresi:<https://www.aljazeera.com/news/2021/10/6/finish-us-off-ethiopia-qemant-say-under-fire-in-armed-campaign>.

⁶⁴Al Jazeera. "Ethiopian troops intensify strikes against Tigray forces: Reports." 09.10.2021.g. Dostupno na adresi:<https://www.aljazeera.com/news/2021/10/9/ethiopia-forces-launch-offensive-against-tigray-rebels>

⁶⁵Horton, Michael. "Tigray Defense Forces Resist Ethiopian Army Offensive as Sudan, Eritrea, and Ethnic Militias Enter the Fray." Terrorism Monitor, Jamestown Foundation. 24.05.2021.g.

⁶⁶*Ibid.*

⁶⁷Famine Early Warning Systems Network. "Conflict likely to drive extreme food insecurity in Tigray through at least January 2022." 21.06.2021.g. Dostupno na adresi:<https://fews.net/east-africa/ethiopia/food-security-outlook/june-2021>

pothranjenosti,⁶⁸ dok je 79% trudnica i dojilja također akutno pothranjeno.⁶⁹ Teška glad, uključujući smrt izgladnjivanjem, naširoko je dokumentovana.⁷⁰ Posljednjih mjeseci etiopska vlada prekinula je komunikaciju i pristup regiji Tigray i uvela *de facto* humanitarnu blokadu⁷¹ koja je samo intenzivirala stradanje civilnog stanovništva, pogoršavajući ekonomske posljedice dugotrajnog sukoba i pandemije COVID-19.

INTERVENCIJA I PREVENCIJA

Uprkos tvrdnjama da su njene operacije u Tigraju izvođene samo protiv vojnih ciljeva, etiopska vlada je kriva za brojna zvjerstva nad građanima Tigraja i okolnih regiona. Ovaj šablon nasilja će se sigurno nastaviti, kao i strašna humanitarna kriza koja je zahvatila Etiopiju. Do sada, napori međunarodne zajednice nisu uspjeli niokončati sukob, ni ublažiti stradanja stanovništva Tigraja.

Pravni osnovi za intervenciju

Nalazi ovog izvještaja mogu ponuditi samo privremene smjernice, budući da je krajnje ovlaštenje po pitanjima međunarodnog krivičnog i humanitarnog prava isključivo u nadležnosti kvalificiranih međunarodnih pravosudnih tijela. Međutim, na temelju trenutnih procjena i do daljnje istrage, ovaj izvještaj ukazuje na veliku vjerovatnoću da su etiopske i eritrejske snage počinile zvjerstva i teška kršenja međunarodnog prava nad civilnim stanovništvom Tigraja. Na osnovu važećeg međunarodnog prava i relevantne sudske prakse, ovaj izvještaj identificira sljedeće potencijalne pravne povrede u Tigraju, koje mogu pružiti dovoljnu osnovu za intervenciju, kao i daljnju istragu i sudski progon:

- **Ratni zločini:** Ponašanje etiopskog režima i njegovih saveznika odražava potpuno zanemarivanje načela međunarodnog humanitarnog prava i običajnog ratnog prava. Nalazi ovog izvještaja ukazuju da su etiopske i eritrejske snage u Tigraju počinile sljedeće ratne zločine: ubistvo, sakaćenje, okrutno postupanje, mučenje, povrede ličnog dostojanstva, izricanje kazne ili pogubljenje bez redovnog sudskog postupka, napad na civilno stanovništvo, silovanje i seksualno nasilje, namjerno izgladnjivanje i raseljavanje civila.
- **Zločini protiv čovječnosti:** Ova trenutna procjena također ukazuje da su etiopske i eritrejske snage počinile sljedeće zločine protiv čovječnosti, kao dio široko rasprostranjenog i sistemskog napada na civile Tigraja: ubistvo, istrebljenje, zatvaranje ili drugo teško lišavanje fizičke slobode, mučenje, silovanje i seksualno nasilje, progon, prisilni nestanak, kao i druga nehumana djela koja nanose veliku patnju ili ozbiljne ozljede tijela ili psihičkog ili fizičkog zdravlja.

⁶⁸Del Conte, David. "7 Facts You Need to Know about the Famine in Tigray." Refugees International. 13.08.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.refugeesinternational.org/reports/7-facts-you-need-to-know-about-the-famine-in-tigray>. Također pogledati Al Jazeera. "UN warns of 'unprecedented' malnutrition in Ethiopia's Tigray." 01.10.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.aljazeera.com/news/2021/10/1/un-warns-of-unprecedented-malnutrition-in-tigray>.

⁶⁹Ured UN-a za humanitarna pitanja (OCHA). "Situation Report: Ethiopia – Northern Ethiopia Humanitarian Update." 20.09.2021.g. Dostupno na adresi <https://reports.unocha.org/en/country/ethiopia/>.

⁷⁰Besheer, Margaret. "UN: Hunger, Rape Rising in Ethiopia's Tigray." VOA News. 15.04.2021.g. Dostupno na adresi <https://www.voanews.com/a/ethiopia-tigray-un-hunger-rape-rising-ethiopia-tigray/6204632.html>.

⁷¹Al Jazeera. "Ethiopia's Tigray crisis 'set to worsen dramatically': UN." Al Jazeera. 02.09.2021.g. Dostupno na adresi <https://www.aljazeera.com/news/2021/9/2/ethiopia-tigray-crisis-set-to-worsen-dramatically-un>.

-
- Što se tiče **genocida**, zakonskoobrazloženje moraju nužno utvrditi nadležni pravosudni organi. Međutim, ovaj izvještaj nalazi značajne dokaze kojima se dokazuje *dolus specialis* u slučaju vojnih operacija etiopske vlade i zaključuje da nasilje počinjeno nad etničkim Tigrajcima u Etiopiji može predstavljati genocid ili se to može dogoditi u bliskoj budućnost.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Etiopska vlada, potpomognuta eritrejskim snagama, od novembra 2020. godine vodi nasilnu kampanju u regiji Tigraj, pod izgovorom suzbijanja pobunjeničkog militantnog pokreta TPLF. Iako etiopijski režim insistira na tome da civili niti su bili mete, niti su ozlijeđeni njegovim napadima, dokazi predstavljeni u ovom izvještaju sugeriraju da su savezne trupe i njihovi saveznici počinili brojna zvjerstva protiv Tigrajaca, koja će, u očekivanju daljnje istrage od strane nadležnih pravosudnih organa, vjerovatno predstavljati teška kršenja međunarodnog prava. Kao takav, ovaj izvještaj zaključuje da postoji dovoljan pravni osnov za opravdanje međunarodne intervencije kako bi se zaštitili civili u Etiopiji. Nadalje, teška humanitarna situacija u zemlji i priroda sukoba koji se stalno intenzivira zahtijevaju da se takva intervencija izvrši najhitnije, kako bi se spriječilo nastavljanje širenja nasilja na druge dijelove Etiopije, a potencijalno i na širi region.

Odgovornost za zaštitu civila od zvjerstava odnosi se i na pojedinačne države i na međunarodnu zajednicu kolektivno. Stoga će odluka o budućnosti Tigrajskog rata, uključujući i izgled za mir, vjerovatno biti donesena uključivanjem međunarodne zajednice, imajući u vidu nesposobnost strana u sukobu da postignu rješenje.

Imajući ovo na umu, sljedeće **preporuke** su date u ime Mehanizma upozorenja i prevencije genocida i zločina protiv čovječnosti Memorijalnog centra Srebrenica:

- Etiopska vlada i njeni saveznici moraju **zaustaviti svako dalje kršenje** međunarodnog humanitarnog i krivičnog prava, uključujući namjerne napade na civile.
- Etiopska vlada mora **obnoviti svu komunikaciju** s Tigrajem, odmah **prekinuti humanitarnu blokadu** i osigurati **nesmetan pristup** svim humanitarnim organizacijama i promatračima ljudskih prava.
- UN moraju uspostaviti **međunarodnu misiju za utvrđivanje činjenica** kako bi istražili navode o zvjerstvima, osiguravajući istragu svih strana u sukobu i odgovornost za njihove zločine. Etiopska vlada mora odobriti potpuni pristup istražnoj misiji.
- Afrička unija (AU) bi trebala preuzeti aktivnu ulogu u posredovanju u **momentalnom prekidu vatre** na svim stranama sukoba. AU treba da pruži adekvatnu podršku i nadzor za sprovođenje prekida vatre.
- Uz podršku UN i AU, etiopske vlasti moraju uspostaviti **nacionalni mehanizam** za adekvatno i nepristrasno rješavanje temeljnih uzroka etničkog nasilja, kao i za promoviranje pomirenja, nacionalnog jedinstva i tolerancije.
- Sve strane u sukobu moraju biti uključene u pregovore o **trajnom mirovnom sporazumu**. Regionalni i međunarodni akteri moraju osigurati da se mirovni sporazum poštuje i provodi. Ovaj sporazum mora osigurati zaštitu izbjeglicama

povratnicima, interno raseljenim licima i svim etničkim manjinama, i ne bi trebao uskraćivati prava cijelim grupama, uključujući pripadnicima vojske ili opozicionih paravojnih snaga.

- Svi akteri koji imaju mogućnost trebali bi nastaviti ili povećati **humanitarnu pomoć** stanovništvu u Etiopiji, kao i izbjegličkim zajednicama u Sudanu.
- Međunarodna zajednica mora osigurati **zakonsku odgovornost** pred međunarodnim i/ili domaćim sudovima za sve zločine počinjene tokom sukoba.